

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest dostosowanie formy prawnej Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, posiadającego od dnia 1 stycznia 2011 r. status państwowej jednostki budżetowej podległej Prezesowi Rady Ministrów, do potrzeb związanych z wykonywanymi przez Ośrodek zadaniami. Obecny status Ośrodka nie pozwala w pełni wykorzystać potencjału badawczego tkwiącego w tej jednostce – z tego też względu właściwym wydaje się przekształcenie Ośrodka w państwową osobę prawną.

Planowane przekształcenie pozwoli w szczególności na:

- zapewnienie większej stabilności i niezależności organizacyjnej Ośrodka, przy równoczesnym ścisłym powiązaniu z administracją państwową,
- podniesienie prestiżu Ośrodka i zwiększenie międzynarodowej wiarygodności ekspertyz realizowanych przez Ośrodek, co z kolei pozwoli efektywniej realizować zadanie promowania polskiego punktu widzenia w debacie międzynarodowej,
- poszerzenie autonomii merytorycznej Ośrodka, co umożliwi pełniejsze angażowanie się w międzynarodowe projekty badawcze,
- umożliwienie pozyskiwania finansowania zadań statutowych ze źródeł innych niż budżet państwa (np. ze środków unijnych),
- zmniejszenie (docelowo) obciążenia budżetu państwa z tytułu dotacji.

Tworzenie w drodze ustawy państwowych jednostek organizacyjnych dla trwałego wykonywania określonych zadań należących do sfery publicznej jest praktykowane w krajowym systemie prawa. Przykładem może być Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, utworzony ustawą z dnia 20 grudnia 1996 r.

Art. 1 projektu określa, że Ośrodek będzie działał w formie państwowej jednostki organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, a jego siedzibą będzie miasto stołeczne Warszawa. Przepis ten zawiera także delegację ustawową dla Prezesa Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, statutu Ośrodka.

Art. 2 projektu określa przedmiot działalności Ośrodka i zakres jego zadań. Jest nim przede wszystkim prowadzenie działalności naukowej badawczej i rozwojowej, w ramach analizy szeroko rozumianej problematyki procesów politycznych, społecznych i gospodarczych, w szczególności na obszarze Europy Środkowej, Europy Wschodniej, Półwyspu Bałkańskiego oraz Kaukazu Południowego i Azji Centralnej.

Art. 3 projektu przewiduje, że nadzór nad jednostką sprawować będzie Prezes Rady Ministrów, a w jego imieniu czynności wynikające z nadzoru nad Ośrodkiem będzie wykonywał Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Art. 4 projektu wskazuje organy Ośrodka, którymi będą Dyrektor Ośrodka i Rada Ośrodka.

Art. 5 – 7 projektu dotyczą Dyrektora Ośrodka – określają zadania i obowiązki Dyrektora (art. 5), tryb powoływania i odwoływania Dyrektora (art. 6) oraz wymagania na stanowisko Dyrektora (art. 7).

Art. 8 – 10 projektu dotyczą Rady Ośrodka – określają zadania Rady (art. 8), tryb powoływania (art. 9) i odwoływania (art. 10) członków Rady oraz wymagania na stanowisko członka Rady (art. 11).

Art. 12 projektu zawiera normę ogólną przewidującą, że do pracowników Ośrodka stosować się będzie przepisy Kodeksu pracy – pozwoli to uniknąć formułowania w ustawie szczegółowych odrębnych uregulowań kwestii pracowniczych. Określa ponadto tryb nawiązania stosunku pracy z Dyrektorem Ośrodka i jego zastępcami oraz tryb ustalania ich wynagrodzeń. Wynagrodzenia kierownictwa Ośrodka będą ustalane z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Art. 13 projektu przewiduje możliwość zwrotu kosztów przejazdu na posiedzenia Rady Ośrodka zamiejscowym członkom Rady.

Art. 14 – 15 projektu dotyczą gospodarki finansowej Ośrodka – określają otwarty katalog możliwych przychodów Ośrodka (art. 14) oraz regulują sposób prowadzenia gospodarki finansowej Ośrodka, w tym kwestie sporządzania planu finansowego Ośrodka (art. 15).

Art. 16 projektu jest przepisem przejściowym, przewidującym likwidację Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, jako państwowej jednostki budżetowej oraz regulującym kwestię dokonania czynności związanych z likwidacją Ośrodka.

Art. 17 projektu przewiduje przejęcie, z mocy ustawy, składników majątkowych, niemajątkowych, należności i zobowiązań jednostki likwidowanej przez nowo tworzony Ośrodek.

Art. 18 projektu dotyczy kwestii pracowniczych – dotychczasowy Dyrektor

i pracownicy likwidowanego Ośrodka stają się, z mocy ustawy, odpowiednio: Dyrektorem i pracownikami nowo utworzonego Ośrodka. Ustaje natomiast członkostwo dotychczasowych członków Rady Ośrodka.

Art. 19 projektu przewiduje przekazanie Ośrodkowi przez właściwy organ reprezentujący Skarb Państwa w użyczenie na czas nieoznaczony nieruchomości znajdujących się w dniu 31 grudnia 2011 r. w trwałym zarządzie państwowej jednostki budżetowej „Ośrodek Studiów Wschodnich im Marka Karpia”. Po analizie projektodawca uznał użyczenie za najbardziej właściwą formę wyposażenia w mienie nowo tworzonej państwowej osoby prawnej – z tego względu zrezygnowano z pierwotnie zakładanego uwłaszczenia Ośrodka.

Art. 20 projektu przewiduje, że do czasu zakończenia likwidacji dotychczas funkcjonującego Ośrodka, nowo utworzony Ośrodek będzie działał na podstawie tymczasowego planu finansowego, opracowanego przez Dyrektora Ośrodka.

Art. 21 projektu jest przepisem przejściowym i przewiduje, że powołania pierwszego składu Rady Ośrodka dokona Prezes Rady Ministrów.

Art. 22 projektu przewiduje, że ustawa wejdzie w życie z początkiem nowego roku budżetowego (1 stycznia 2012 r.), co pozwoli na zachowanie ciągłości pracy Ośrodka.

Projekt nie spowoduje zmiany poziomu wydatków budżetowych w stosunku do nakładów aktualnie ponoszonych na funkcjonowanie Ośrodka.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia ustawy

Celem ustawy jest uregulowanie statusu prawnego Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpi.

2. Podmioty, na które oddziaływać będzie ustawa

Projekt ustawy dotyczy regulacji ustrojowej Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpi oraz pośrednio Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ponadto, z uwagi na charakter działalności Ośrodka, jego funkcjonowanie będzie miało wpływ na szereg organów administracji państwowej (w szczególności należy wymienić Ministra Gospodarki oraz Ministra Spraw Zagranicznych).

3. Konsultacje społeczne

Stosownie do brzmienia art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt został udostępniony do konsultacji społecznych poprzez opublikowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad tym projektem.

4. Wpływ na finanse publiczne, w tym na budżet państwa i dochody jednostek samorządu terytorialnego

W celu umożliwienia Ośrodkowi wykonywania zadań na dotychczasowym poziomie konieczne jest przyznanie dotacji podmiotowej w wysokości nie mniejszej niż środki przeznaczone na funkcjonowanie Ośrodka w roku 2011, a zatem w kwocie 8 000 000 zł. Kwota dotacji będzie mogła być modyfikowana w kolejnych latach, stosownie do bieżących potrzeb Ośrodka, biorąc pod uwagę wysokości kwot pozyskiwanych przez Ośrodek z pozostałych źródeł.

Brak doświadczenia oraz praktyki w komercjalizacji wyników badań Ośrodka w kontekście jego państwowej działalności nie pozwalają na obecnym etapie na planowanie wysokości przychodów z działalności gospodarczej. Nawet w przypadku gdy dochody z takiego źródła się pojawiają, i tak będą stanowiły margines przychodów Ośrodka, a zatem nie wpłyną na zmniejszenie dotacji w ciągu najbliższych 10 lat.

Jednocześnie należy podkreślić, że działalność gospodarcza może mieć jedynie marginalne, wspierające znaczenie dla działalności podstawowej Ośrodka i ma na celu

umożliwienie wykorzystania wyników badań prowadzonych przez Ośrodek przez podmioty inne niż organy władzy publicznej. Aby wykluczyć sytuację, w której nadmierne nakierowanie na prowadzenie działalności gospodarczej mogłoby zagrozić wykonywaniu podstawowych zadań przez Ośrodek, wprowadzono w art. 14 ust. 3 projektu regulację przewidującą, iż przychody z działalności gospodarczej nie mogą przekroczyć 20 % sumy przychodów Ośrodka.

Przewidziane w projekcie regulacje nie spowodują żadnych nowych skutków dla budżetu państwa. Adresatem projektowanej ustawy jest Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpią, działający dotychczas w prawnie-organizacyjnej formie państwowej jednostki budżetowej. Ten państwowy *think tank* jest od 20 lat dysponentem budżetu państwa: w latach 1990 – 2010 – jego części 20 (Gospodarka), zaś od 1 stycznia 2011 – jego części 16 (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów), w zakresie rozdziału 75061. Wejście ustawy w życie nie spowoduje zatem wzrostu kosztów utrzymania Ośrodka, przeciwnie – przewidziana w projekcie możliwość pozyskiwania środków na działalność statutową może mieć korzystny wpływ na budżet państwa.

Ośrodek nie wytwarza żadnych materialnych dóbr i usług. Koszty jego działalności podstawowej, której rezultatem jest dobro intelektualne (ekspertyza), są niezależne od założeń makroekonomicznych prognozowanych na lata 2010 – 2014 (dynamika PKB i CPI, wahania kursów walut). Ośrodek Studiów Wschodnich, który w klasyfikacji zadaniowej budżetu państwa został usytuowany w funkcji 1 – zarządzanie państwem, ma na celu eksperckie wspieranie organów państwa.

5. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu.

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Brak wpływu.

7. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Brak wpływu.

8. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.